

Araştırma Makalesi

SERD**Dijital Çağda Z Kuşağı Alfa Kuşağına Mektup Yazıyor**Zeynep Temiz¹, Özlem Yılmaz-Demirel², Feyza Özkan-Yıldız³

Submitted: 29.05.2025

Accepted: 19.06.2025

How to cite: Temiz, Z., Yılmaz-Demirel, Ö., Özkan-Yıldız, F., (2025). Dijital çağda z kuşağı alfa kuşağına mektup yazıyor. *Studies in Educational Research and Development*, 9(1), 106-126.

Öz

Bu çalışmanın amacı mektuplaşma deneyimi olmayan iki kuşağın mektuplaşmalarını sağlamaktır. Araştırmaya 5'i kız 5'i erkek toplam 10 tane ilkökul 3. sınıf öğrencisi ve 11'i kız 3'ü erkek toplam 14 üniversite öğrencisi katılmıştır. Bu çalışma ile hayatlarında hiç mektup yazmayan, mektup göndermeyen ve mektup almayan çocukların ve üniversite öğrencilerinin bu deneyimi yaşamaları sağlanmıştır. Çalışmaya katılan öğrencilerin kendilerini kısaca tanıtmaları öğretmenlerinden istenmiştir ve çocuklar birkaç cümle ile kendilerini tanıtmışlardır. Araştırmacı öğretmen adaylarına çocukların özelliklerini okumuştur ve öğretmen adayları mektup yazacakları çocukları kendileri seçmişlerdir. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması benimsenmiştir. Öğretmen adayları ile ilkökul öğrencilerinin mektuplaşmaları sağlanarak hayatlarında hiç mektup yazmayan, mektup göndermeyen ve mektup almayan çocukların ve üniversite öğrencilerinin bu deneyimi yaşamaları sağlanmıştır. Böylece dijital yollar dışında sadece yazılı iletişim sayesinde hem sosyal bir ilişki kurulması hem de öğrencilerin karşılıklı olarak kendilerini yazılı ifade etmeleri hedeflenmiştir. Çalışmaya katılacak öğrencilerin kendilerini kısaca tanıtmaları öğretmenlerinden istenmiştir ve çocuklar birkaç cümle ile kendilerini tanıtmışlardır. Araştırmacı öğretmen adaylarına çocukların özelliklerini okumuştur ve öğretmen adayları mektup yazacakları çocukları kendileri seçmişlerdir. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması benimsenmiştir. Öğretmen adaylarından mektup arkadaşlığı deneyimlerini aktarmaları için yansıtıcı değerlendirme yazmaları istenmiştir. Öğrencilerin mektupları ve öğretmen adaylarının yansıtıcı değerlendirmeleri içerik analizi ile incelenmiştir. Öğretmen adayları dijital dünyanın her türlü haberleşme olanaklarına sahip olmalarına rağmen duygu ve düşüncelerini yazıya dökmek, yazdıklarını bir zarfa yerleştirip postaya vermek ve belki günlerce hatta haftalarca yazdıklarına cevap bekleme sürecinden keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin ve öğretmen adaylarının mektuplarının içeriklerine bakıldığında öğrencileri en fazla okul/ders, yaşadıkları yer ve

¹ ORCID: 0000-0002-4436-9737, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, cimenzeynepakdag@gmail.com

² ORCID: 0000-0001-9999-1120, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, ozlemyilmaz@kmu.edu.tr

³ ORCID: 0000-0002-1893-1853, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, ozkan.feyza@gmail.com

ailelerinden bahsederken öğretmen adayları da hobiler, okul/egitim ve hoşlandıkları şeylerden bahsettikleri görülmektedir. Öğrencilerin mektuplarında öne çıkan başlıca temalar yaşadıkları yer, aile bireyleri, seçmek istedikleri meslek olarak karşımıza çıkmıştır. Bu çalışma mektup yazmanın günümüzdeki dijital yerli çocuk ve gençleri için bilgi, duygu ve düşüncelerin paylaşılmasında alternatif ve etkili bir iletişim olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Mektup, mektup arkadaşlığı, mektup yazmak, yazılı iletişim

Abstract

The aim of this study is to enable two generations who have no experience of correspondence to exchange letters. The study included ten 3rd grade primary school students (5 female and 5 male) and 14 university students (11 female and 3 male). With this study, children and university students who have never written, sent or received a letter in their lives were provided with this experience. It is aimed for students and prospective teachers to establish a social relationship by expressing themselves in writing. The students who would participate in the study were asked to briefly introduce themselves by their teachers and the children introduced themselves in a few sentences. The researcher read the characteristics of the children to the pre-service teachers and the pre-service teachers themselves chose the children to write letters to. In this study, case study, one of the qualitative research designs, was adopted. The pre-service teachers were asked to write reflective evaluations about their penfriend experiences. Students' letters and pre-service teachers' reflective evaluations were analyzed through content analysis. The pre-service teachers stated that they enjoyed the process of putting their feelings and thoughts in writing, placing what they wrote in an envelope and sending it to the post, and waiting for a response to what they wrote for days or even weeks, despite having all the communication possibilities of the digital world. When we look at the content of students' and pre-service teachers' letters, it is seen that students mostly wrote about school/course, where they live and their families, while pre-service teachers wrote about hobbies, school/education and things they like. The main themes that emerged in the students' letters were the place they lived, their family members, and the profession they wanted to choose. This study has shown that letter writing is an alternative and effective form of communication for today's digital native children and youth to share information, feelings and thoughts.

Keywords: Letter, pen-firend, letter corespondance, written communication

Giriş

Hayatlarımız teknolojiyle daha fazla iç içe ve bağımlı hale geldikçe, bugünün çocuklarının geleceğin çalışanları olduklarında başarılı olmak için hangi beceri ve yeteneklere ihtiyaç duyacaklarını tam olarak bilmek zorlaşmaktadır. Fakat, problem çözme, hayal gücü, yaratıcı düşünme ve okuryazarlık gibi becerilere sahip olmanın, küresel bir dünyada rekabet ederken bugünün çocuklarına gelecekte de yardımcı olacağı aşîkardır (Moedt & Holmes, 2020, s.839). Küresel rekabetin olduğu içinde bulunduğumuz çağa uyum sağlayabilmek için günün gereklerini edinmek ve çocuklara da bu noktada rehberlik etmek gerekmektedir. Günümüz çağı çocukları; pek çok beceriyi edinirken teknolojinin sunduğu imkanlardan yararlanmaktadırlar. Bu dönemin kuşağı olan Z Kuşağı bilgi edinme alışkanlıkları ve yaklaşımları konusunda teknoloji ile iç içe bir dünyada kendilerine yer edinmişlerdir. Prensky (2001, s.2) günümüz dünyasının öğrencilerinin öğrenme şekillerinin radikal şekilde değiştiğini ve dijital yerli olarak tanımlanan bu öğrencilere yol gösteren eğitimcilerin öğrencilerle kıyaslandıklarında dijital göçmen kaldıklarını ifade etmektedir. Bu bağlamda ele alındığı zaman dijital yerlilerin ekranla sürekli ve mutlak bir ilişkisi olduğu tartışmasız bir gerçektir. Dijital göçmen denildiğinde öncelikle basılı kaynaklara ardından da internete başvuran (Autry & Berge, 2011, s.461), işlerini kolaylaştırmak için teknolojik araçlardan faydalanan kalem kâğıt kullanma alışkanlıklarının devam etmesiyle birlikte bu araçların yerini yavaş yavaş bilgisayar gibi teknolojik aletlerin aldığı kesimden bahsedilmektedir (Kakırman-Yıldız, 2012, s.531). Kısacası dijital yerli her türlü teknolojik olanaklara sahip olunan bir uyarıcı çevreye gözlerini açan ve bu imkanları en etkili şekilde kullanan kimseler olarak tanımlanırken böyle bir teknolojik ortama doğmayıp sonrasında bu araç ve gereçleri kullanma eğilimi ve/veya zorunluluğu olan bireyler de dijital göçmen olarak tanımlanmaktadır (Arabacı & Polat, 2013, s.13).

Her ne kadar çocuklar teknoloji ile dolu bir dünyaya gözlerini açmış olsalar da hızlı değişim karşısında kendisinden sonra doğanlara kıyasla yeni teknolojilere uyum sağlama süreçlerini geliştirmek zorunda kalmaktadırlar. Günümüz 25-30'lu yaşlardaki eğitimcileri göz önünde bulundurduğumuzda hitap ettikleri kesim olan öğrencileri onlardan daha fazla teknoloji ile donatılmış dünyaya gelmişlerdir ve bu süreç her yeni doğanla birlikte bir döngü haline gelmiştir. Günümüz çağının gerekleri ve teknolojik gelişmeler göz önünde bulundurulduğu zaman teknolojiden faydalanmamak çok olası görünmemektedir. Bu bağlamda da teknoloji ve teknolojik alet ve durumlar günlük yaşamımızın bir parçası hatta zorunluluğudur denilebilir. Her ne kadar kolaylıklar sağlamış olsa da özellikle çocuklar özelinde düşünüldüğünde olumsuzlukları da içerisinde barındırmaktadır. Dijital yerlilerin bilgiye ulaşmada kullandıkları teknolojik aletler hayatlarını kolaylaştırmanın ve hız kazandırmanın yanı sıra uzun süreli olarak ekrana bağlı kalmalarına da sebep olmaktadır. Ekran başında geçirilen uzun süreler, çocukların ekran bağımlılıklarını ve bunun getirisi olarak da teknoloji bağımlılıklarını en üst düzeylere çıkarmaktadır. Teknoloji alanındaki gelişmeler her ne kadar yaşamları yeniden şekillendiriyor olsa da çocukların fiziksel, sosyal, kişisel ve psikolojik

gelişimlerine her zaman olumlu katkılar sunmamaktadır (Berber-Çelik, 2022). Teknoloji bağımlılığı bireyin aygıtlara yönelik kontrolünü kaybetmesi durumunda ortaya çıkan bir durum olarak tanımlanabilir (Karabulut & Gökler, 2023, s.56). Kontrolün bireyin elinden çıkması durumunda, özellikle de çocuklarda psikolojik olarak kaygı ve stres durumlarının artması, sosyal açıdan iletişim sıkıntıları yaşanması ve akademik başarıda düşüş görülmektedir (Aktaş, 2021). Buna karşın teknolojik araçların kullanımına yönelik çocukların gelişimsel özelliklerine uygun olarak yapılan yönlendirmeler alınan önlemler yaşanan ve yaşanması muhtemel sorunların önüne geçecektir. Ayrıca çocukların öğrenme becerilerini destekleyerek problem çözme, bilgiye hızlı erişim, soyut düşünme becerileri geliştirme gibi pek çok alanı da destekleyecektir.

Teknoloji ile geçirilen zamanın fazlalığı çocukların akademik olarak gelişmelerine de etki etmektedir. Teknolojik araçların başında çocuklar ne kadar zaman geçirdiklerinin farkına varamamaktadırlar. Bu da onların özellikle okul sorumluluklarını aksatmalarına hatta kimi zaman yerine getirememelerine sebep olabilmektedir. Bu sonuçlar akademik başarıdaki düşüşü de beraberinde getirmektedir. Teknolojiye olan bağımlılık arttıkça genel akademik başarıda düşüş gözlenmektedir (Tekin, 2020). Akademik başarıdaki düşüş durumu okuma yazma becerilerinin kazanıldığı dönemden itibaren görülmeye başlamaktadır. Dile özgü becerilerin kazanılmasında büyük etkisi olan okuma yazma becerileri teknoloji bağımlılığından olumsuz etkilenmektedir. Dil denildiği zaman; bir iletişim ve düşünce aracından bahsedilmektedir. Ayrıca dil ulus bilincini pekiştirme ve kültür birikimini aktarma da rol oynamaktadır (Bayat & Çelenk, 2015). Dile hâkim olunması okuma yazma becerilerinin kazanılmasına katkı sağlarken bir yandan da çocukların sosyal etkileşimlerini artırarak iletişim becerilerinin desteklenmesine olanak sağlayacaktır. Böyle kritik bir süreçte teknolojiye olan bağlılığın derecesi edinilmesi beklenen kazanımlarda gecikmeye yol açabilmektedir. Gerçek şudur ki; teknolojiden ve getirdiklerinden uzak kalmak ve çocukları da uzak tutmak hem mümkün hem de çağa uygun değildir. Şu durumda çocuklara yol gösterici olmak daha büyük bir önem arz etmektedir.

Günümüz teknolojik gelişmeleri dile ve kültüre özgü değerlerin yerini dijital içeriklere bırakmasına yol açmıştır. Bunlardan biri de iletişim için kullanılan araçlardan olan mektuplaşmadır. Yazılış amacının iletişim kurmak olduğu göz önünde bulundurulduğunda mektup; günlük yaşamla iç içe ve doğrudan ilişkilidir (Çerçi, 2019). Mektup birbirlerine mesafe olarak uzak kişilerin duygu, düşünce, istek ve dileklerinin ifade edildiği yazılı bir iletişim aracıdır. Karşılıklı yazışma yazılı iletişimin sosyal ve dilsel ön koşullarını öğrenmenin etkili bir yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Mektup yazma hem öğrencilerin kişisel gelişimleri hem de yazı hakkında bilgilerinin artması için önemli bir araçtır (Crowhurst, 1991). Eski zamanlarda insanlar teknoloji yokluğunda çevrelerinde olup bitenleri öğrenmek için mektuplaşıyorlardı (Başoğuz, 2010). Daha önce sadece haberleşmek için kullanılan mektuplar bireyselleşmenin artması ile duygu ve düşüncelere yer vermeye başlamıştır (Akyıldız Ercan & Köse, 2020). İnsanlık tarih boyunca iletişim için farklı yollar keşfetmiştir. İletişimin bu

yolculuğunda mektup yüzlerce yıl kullanıldıktan sonra içinde bulunduğumuz çağda gerek teknolojik gerekse de küresel kökenli gelişmelerin hızı nedeniyle yerini dijital haberleşme yollarına bırakmıştır. Bu değişim çok hızlı ve ani olduğundan günümüzde mektuplaşma deneyimi yaşamış kuşaklar ile bunu hiç deneyimlememiş kuşaklar birlikte yaşamaktadır (Genç, 2007). Bu deneyimi yaşamamış çocuklara sunmak hem farkındalıklarının artmasına hem de alternatif bir iletişim aracı olarak mektubun kullanılabilecek olmalarını öğrenmelerine katkı sağlayacaktır. Elbette ki günümüz hız çağında mektuplaşmaya geri dönülmesi mümkün değildir. Fakat çocuklar özelinde ele alındığı zaman eskiden yazılan bir mektuba cevap beklemenin heyecan ve sabrını tatmalarına olanak sağlayacaktır. Hız çağında yazılan bir iletiye verilen cevabın da hızlı olması aslında mektup için beklemenin ne denli zor bir süreç olduğunu da gözler önüne sermektedir. Tüm bunların yanı sıra mektup; yazma becerilerinin gelişmelerine, kendilerini yazılı olarak ifade etmelerine, duygu ve düşüncelerini yazıya dökmelerine de olanak sağlamaktadır.

Bu çalışma ile bahsi geçen bu kazanımların desteklenmesi hedeflenmektedir. Çünkü sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı konumda bulunan çocukların yaz dönemi boyunca akademik kazanımlarını kaybettikleri bilinen bir gerçektir. Mektup yazmanın ve mektup almanın çocukların yazma motivasyonunu artıracığı düşünüldüğünden yaz dönemi seçilmiştir. Mektup arkadaşlığı farklı çalışmalarda dil ve sosyal gelişimi desteklemek amacıyla kullanılmış olsa da (Crowhurst, 1991; Levine & Wainer, 1993; Maybin, 2011) bu çalışmada sadece ilkökul öğrencileri ve öğretmen adaylarının mektup arkadaşlığı sürecini nasıl deneyimlediklerine ve çocukların yazdıkları mektuplardaki içeriğe odaklanılmıştır. Bu çalışmanın amacı daha önce hiç mektuplaşmamış olan Z kuşağı ve alfa kuşağını mektuplaşma aracılığı ile bir araya getirmektir. Çalışmada mektup arkadaşlığı deneyiminin yaşanması ile farklı iki kuşak arasındaki bilgi, duygu ve düşüncelerin paylaşılması sağlanmıştır.

Coğrafi farklılıklar göz önünde bulundurulduğu zaman; kısıtlı çevre olanakları bulunan çocuklar mektuplaşma sayesinde hem farklı bir deneyim elde etmiş hem de günümüz teknoloji hızının aksine mektubun gönderilen kişiye ulaşması ve cevabın beklenmesi gibi heyecan duygusunu tatma ve haz duygularının ertelenmesini deneyimlemişlerdir. Bu sayede mektuplaşma; yapılan iletişim eylemine ayrı bir değer katmıştır. Teknolojinin hızı tüketimdeki hızı da beraberinde getirmektedir. Bu tüketim yazışmaların hızlı bir şekilde silinmesini de içerisinde barındırmaktadır. Buna karşın mektup yazan çocuklar, iletişim için kullandıkları araç olan mektupları saklama ve dolayısıyla da somutlaştırma işlevini de yerine getirmişlerdir. Aradan geçen zaman sonrasında tekrar ele aldıkları mektupları okuyarak tarihe bırakmış oldukları izden mutluluk ve haz da duyacaklardır.

Bu kapsamda çalışmaya aşağıdaki araştırma soruları yön vermiştir.

- Hayatında hiç mektup yazmayan, mektup göndermeyen ve mektup almayan öğretmen adaylarının mektuplaşma deneyimleri nasıldır?

- Hayatında hiç mektup yazmayan, mektup göndermeyen ve mektup almayan ilkokul çocuklarının yazdıkları mektupların içeriklerinde neler vardır?

Yöntem

Durum çalışması güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çevresi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu çevre arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan, bir araştırma yöntemidir (Yin, 2018). Bu durum çalışmasında, Okul öncesi eğitim öğretmen adaylarının çocuklarla mektup arkadaşlığı deneyimleri incelenmiştir.

Araştırmaya 5'i kız 5'i erkek toplam 10 tane ilkokul 3. sınıf öğrencisi ve 11'i kız 3'ü erkek toplam 14 üniversite öğrencisi katılarak 24 katılımcı dahil olmuştur. Sayıların bir birine eşit olmamasının nedeni ilkokul öğrencilerinin devamsızlık oranları yüksek olduğu için 4 öğretmen adayının mektubuna cevap gelmemesidir. Çalışmaya katılacak ve mektup arkadaşlığı yapılacak grup seçilirken öncelikle Türkiye'nin doğusunda görev yapan ve baş araştırmacının kişisel ağı ile tanıdığı öğretmenlere başvurulmuştur. Doğu bölgesinde yaşayan çocukların seçilme nedeni mektup arkadaşlığının işlevselliğini artırmaktır. Çünkü bu bölgede yer alan iller her sene YKS ve LGS sınavlarında en düşük puanı ortalamasını elde etmektedirler (ÖSYM, 2024). Bu bölgedeki düşük başarıya neden olan pek çok faktör bulunmaktadır. Bunların başlıcaları; Ailelerin düşük sosyo-ekonomik durumu, özellikle kız çocukların okullaşma oranının düşük olması, mevsimlik işçi olarak çalışan aileleri nedeniyle çocukların eğitim-öğretim sürecine eksik katılma olarak karşımıza çıkmaktadır (Altun & Çakan, 2008). Bu bölgede yaşayan çocukların üniversite öğrencileri ile kuracakları mektup arkadaşlığı gibi bir iletişimin eğitim öğretime devam etme motivasyonlarını artıracığı düşünüldüğü için özellikle doğu bölgelerinde köy okullarında çalışan öğretmenlerle iletişime geçilmiştir. Silopi'de çalışan bir sınıf öğretmeni çocukların mektuplarının alınması, dağıtılması ve tekrar gönderilmesi sorumluluklarını üstlendiği için çalışmada Silopi seçilmiştir. Mektupların bütün çocuklara aynı anda ulaşması postada kayıp ya da gecikme yaşanmaması için mektuplar topluca paketlenip kargolanmıştır. Ayrıca öğretmen 1. ve 2. Sınıfa devam eden çocukların dil ve yazma becerilerinin çok düşük olduğunu, mektup yazacak düzeyde olmadığı belirtmiştir ve çalışma 3. Sınıf öğrencileri ile yürütülmüştür. Çalışmaya katılan öğrencilerin kendilerini kısaca tanıtmaları öğretmenlerinden istenmiştir ve çocuklar birkaç cümle ile kendilerini tanıtmışlardır. Araştırmacı öğretmen adaylarına çocukların özelliklerini okumuştur ve öğretmen adayları mektup yazacakları çocukları kendileri seçmişlerdir. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların kuşaklara ve cinsiyete göre dağılımı

Kuşak	Kız	Erkek	Toplam
Z Kuşağı	11	3	14
Alfa Kuşağı	5	5	10

Elde edilen verileri değerlendirmek için içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinde amaç birbiri ile ilişkili olan verileri ortak temalar altında toplayarak okuyucunun anlayabileceği şekilde yorumlayıp sunmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Analiz edilen veriler frekans ve alıntı verilerek sunulmuştur.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Çalışmanın etik kurul izni Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulundan 25/07/2024 tarihinde E-75732670-100-206460 sayı numarası ile alınmıştır.

Bulgular

Çocukların yazdıkları mektuplarda ortaya çıkan temalar ve öğretmen adaylarının yazdıkları yansıtıcı değerlendirmelerden çıkan temalar aşağıda alıntı da yapılarak verilmiştir. Çocukların yaşadıkları çevrenin kısıtlı eğitim, kültürel ve sosyal olanakları düşünüldüğünde çocukların en yakın çevrelerinden bahsetmeleri beklenen bir durumdur. Öğrencilerin yazdıkları mektuplardaki doğallığın ve samimiyetin bozulmaması için alıntı yerine fotoğraf kullanılmıştır. Öğrencilerin ve öğretmen adaylarının gizliliklerini koruyabilmek için isim yerine numara kullanılmıştır. Katılımcıların gizliliğini korumak adına öğretmen adayları ÖA1, ÖA2, ÖA3... şeklinde, öğrenciler için ise takma isimler kullanılmıştır. Öğretmen Adaylarının Mektup Arkadaşlığı Deneyimleri

Tablo 2. Öğretmen adaylarının mektup arkadaşlarını seçme kriterlerine yönelik bulgular

Kriterler	f
Hobi	9
Kişilik özellikleri	4
Rastgele	1

Ailesine olan sevgisi 1

Tablo 2’de öğretmen adaylarının mektup arkadaşı seçme kriterlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Arkadaşlık kurmak için bireylerin kendileri ile benzer özellik taşıyan kişileri seçmeleri mektup arkadaşlığında da ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları ortak ilgi alanı ya da kişilik özelliklerine uygun mektup arkadaşlarını seçmişlerdir. Öğretmen adayları mektup arkadaşlarını daha çok hobi (n=5) ve kişilik özellikleri (n=3) kriterine göre seçtiklerini belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının mektup arkadaşlarını rastgele (n=1) seçtikleri de görülmektedir.

Öğretmen adayları mektup arkadaşı seçme kriterlerine ilişkin alıntılar şu şekildedir;

ÖA2: “Ortak hobimiz olması. İkimiz de piknik yapmayı seviyoruz...”

ÖA3: “Mektup arkadaşımı rastgele seçtim.”

ÖA6: “Kendi hobilerime uygun olmasına dikkat ettim. Ortak bir yönümüz olursa daha kapsamlı bir mektuplaşma olur diye düşündüm...”

ÖA8: “Mektup arkadaşımı seçerken çalışkan ve düzenli, tertipli bir öğrenci olması benim çocuğa yakın hissetmemi sağladı...”

ÖA11: “Kendime en yakın özelliklere sahip bir arkadaş seçmeye çalıştım. Mektup arkadaşım okulu sevmiyordu bende küçükken okulu sevmezdim belki ona okul sevgisi kazandırırım diye seçtim...”

Tablo 3. Öğretmen adaylarının daha önce mektup arkadaşlığı deneyimi

	f
Evet	3
Hayır	12

Tablo 3’te öğretmen adaylarının daha önceki mektup arkadaşlığı deneyimine ilişkin bulgular yer almaktadır. Öğretmen adaylarının tamamı dijital yerli (Digital native) durumundadır ve hepsi 2000 yılı sonrası (2003-2005) doğumlulardır. Öğretmen adaylarının doğduğu dönemde halen mektuplaşma kullanılıyor olsa da öğretmen adayları ilkokula gidip kendilerini ifade edecek derecede okuma yazma öğrenene kadar mektupların yerini e-mail ve SMS almıştır. Öğretmen adaylarının ergenlik ve yetişkinliğe adım attıkları dönemlerde ise çeşitli mesajlaşma uygulamaları (whatsapp) ile sosyal medya (Instagram, X) iletişim kanalları yaygınlaşmıştır. Dolayısı ile öğretmen adaylarının haberleşme seçenekleri arasında mektuplaşmak kendine yer bulamamıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyük

çoğunluğu (n=8) daha önce mektup arkadaşlığı deneyimi yaşamadıklarını belirtmişlerdir. Buna karşılık öğretmen adaylarından mektup arkadaşlığı deneyimi yaşayanlar da (n=3) bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının daha önceki mektup arkadaşlığı deneyimine yönelik alıntılar şu şekildedir;

ÖA1: “Daha önce ortaokuldayken sınıf öğretmenimiz aracılığıyla doğuda görev yapan askerlerimize mektup yazdık ve onlara ihtiyaçları olacağını düşündüğümüz hediyeler yolladık. Çok güzel bir deneyimdi, küçüktük ve çok heyecanla yazıp geri cevap göndermelerini beklemiştik...”

ÖA4: “Daha önce hiç mektup arkadaşım olmamıştı...”

ÖA9: “Hayır olmadı. Çünkü daha önce böyle etkinliklere katılma şansı bulamadım...”

ÖA12: “İlkokul 3. sınıfa giderken, öğretmenlerimiz aracılığıyla aynı ilçede bulunan liseli 11. öğrencileri ile mektup arkadaşlığı yaptık hiç bilmediğim büyüklerimle tanıştım. Benim için çok farklı bir etkinlikti...”

Tablo 4. Öğretmen adaylarının mektuplarında bahsettiği konulara yönelik bulgular

Konular	f
Hobiler	11
Okul/eğitim	9
Hoşlandığı şeyler	7
Kişilik özellikleri	6
Yaşadığı şehir	6
Yemek	1
Arkadaşlık	1
Gezilen yerler	1
Aile	1

Tablo 4’te öğretmen adaylarının öğrencilere yazdıkları mektupların içeriklerine ilişkin bulgular yer almaktadır. İlk mektup öğretmen adayları tarafından yazıldığından ve mektup yazdıkları çocukları hiç tanımadıklarından doğal olarak öncelikle kendilerini tanıtmışlardır. Tablo 4’e göre öğretmen adayları en çok hobileri (n=11), okul/eğitim hayatı (n=9) ve hoşlandığı şeylerden (n=7) bahsetmişlerdir. Bununla birlikte kişilik özellikleri (n=6), yaşadığı şehir (n=6), yemek (n=1), arkadaşlık (n=1), gezilen yerler ve aile de (n=1) öğretmen adaylarının

mektuplarında bahsettikleri konular arasında yer almaktadır. Öğretmen adaylarının mektuplarında bahsettiği konulara yönelik alıntılar şu şekildedir;

ÖA2: “Kısacası kendimden bahsettim sonra mektup arkadaşıma doğa yürüyüşlerinden bahsettim ve piknikte oynadığımız oyunlardan bahsettim hangi yemekleri yiyip yaptığımızdan ve neler yediğimizden bahsettim...”

ÖA7: “İlk olarak kendimden bahsettim. Nasıl biri olduğumu, nelerden hoşlandığımı, en sevdiğim renkten...”

ÖA9: “Öncelikle kendimi tanıttım ve kendim hakkında nerde okuduğumu yaşadığımdan bahsettim. Nelerden hoşlandığımdan bahsettim. Kendisinin neler hoşlandığını ve neler yaptığını sordum.”

ÖA13: “Mektup arkadaşıma mektup yazarken daha çok onun hakkında ve yaşadığı yer hakkında merak ettiklerimi sordum. Ortak ilgi alanlarımızdan yani pasta yapmak, annemize ev işlerinde yardım etmek gibi konulardan bahsettim...”

Tablo 5. Öğretmen adaylarının çocuklardan aldıkları mektupların içerikleri

İçerikler	f
Aile	9
Sevdiği/mutlu olduğu şeyler	7
Yaşadığı yer	4
Okul/ders	4
Diziler	3
Yapmak istediği meslek	2
Arkadaş	1
Mektup almayanlar	3

Tablo 5’te öğretmen adaylarının çocuklardan aldıkları mektupların içeriklerine yönelik bulgular yer almaktadır. Çocukların okullarında devamsızlık sorunu olduğu için 3 öğretmen adayı yazdığı mektuba cevap alamamıştır. İlkokul çocuklarının yaşamının merkezinde okul ve aile yer aldığı için mektuplarında bunlara yer vermişlerdir. Bununla birlikte öğretmen adayları çocuklara mektuplarında en çok hobilerinden bahsettikleri için karşılığında da çocuklar mektuplarında sevdikleri/mutlu oldukları şeylerden bahsetmişlerdir. Çocuklar öğretmen adaylarına yazdıkları mektuplarında en çok aile (n=9) ve sevdiği/mutlu olduğu şeylerden (n=7) bahsetmişlerdir. Bununla birlikte yaşadığı yer (n=4), okul/ders (n=4), diziler (n=3), yapmak istedikleri meslek (n=2) ve arkadaşlar (n=1) çocukların bahsettiği konular

arasında yer almaktadır. Öğrencilerin mektuplarında bahsettiği konulara yönelik alıntılar şu şekildedir;

ÖA4: “Ailesi, arkadaşları, bulunduğu köyden bahsetmişler. Ama en çok dikkatimi çeken ise en çok eğlendikleri en çok mutlu oldukları andan bahsetmişler...”

ÖA6: “Sevdiği dersler, aile bireyleri, olmak istediği meslek...”

ÖA8: “Çocukların mektuplarında günlük hayatta yaptıkları onları heyecanlandıran ve mutlu eden günlük hayatlarındaki gelişimler ve sorduğum sorulara cevaplar vardı...”

ÖA12: “Çocuklar genel olarak ailelerini ve kendilerini tanıttılar yaşadıkları şehirleri ve yaptıkları aktiviteleri ve hobilerinden bahsettiler...”

Tablo 6. Öğretmen adaylarının mektup yazma ve gönderme deneyimleri

Deneyimler	f
Heyecan	9
Mutluluk	6
Merak	3
Eğlenceli	2
Duyguları yazmakta zorluk	2

Tablo 6’da öğretmen adaylarının mektup yazma ve gönderme deneyimlerine yönelik bulgular yer almaktadır. Daha önce belirtildiği gibi öğretmen adayları dijital dünyanın her türlü haberleşme olanaklarına sahip olmalarına rağmen duygu ve düşüncelerini yazıya dökmek, yazdıklarını bir zarfa yerleştirip postaya vermek ve belki günlerce hatta haftalarca yazdıklarına cevap bekleme sürecinden keyif aldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adayları mektuplaşma süreci ile ilgili en çok heyecan (n=9) ve mutluluk (n=6) hissettiklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte merak (n=3), eğlenceli (n=2) ve duygularını yazmakta zorluk (n=2) öğretmen adayları tarafından belirtilen deneyimler arasında yer almaktadır.

Öğretmen adaylarının mektuplaşma sürecindeki deneyimlerine yönelik alıntılar şu şekildedir;

ÖA4: “Bu süreç heyecanlıydı. Mektup beklemek birazda merak uyandırdı. Acaba karşımdaki çocuk bana ne yazacak, nelerden bahsedecek, benim yazdıklarım hakkında ne düşündü diye meraklanmışım...”

ÖA9: “Mektup yazarken duygularını yazmaya önce zorlandım. Ama yazdıkça duygularımı, düşüncelerimi rahat şekilde yazmaya başladım. Hayatlarına dokunmak, farklı hiç gitmediğim biriyle mektuplaşmak hoşuma gitti...”

ÖA14: “İlk mektubumu sınıfta arkadaşlarımızla birlikte yazdık ve süsledik, böyle bir etkinliğin içinde olduğum için heyecanlı ve meraklıydım...”

Tablo 7. Mektuplaşma sürecinde öğretmen adaylarını en çok şaşırtan durumlara yönelik bulgular

Durumlar	f
Çocukların resim çizmeleri	3
Kendilerini yeterince iyi ifade etmeleri	3
Çocukların hayal dünyası	3
Çabuk bağ kurmak	2
Yazısının zor okunması	2
Yazısının güzel olması	1

Tablo 7’de mektuplaşma sürecinde öğretmen adaylarını en çok şaşırtan durumlara yönelik bulgular yer almaktadır. Öğretmen adayları çocukların kendilerine resim çizmelerine ve hayal dünyalarını paylaşmalarına şaşırdıklarını ifade etmişlerdir. Karaman ve Şırnak arasında gerçekleşen bu mektuplaşmada birbirlerini hiç görmeden öğretmen adayları ve çocuklar sosyal-duygusal bağ kurmuşlardır. Öğretmen adayları mektuplaşma sürecinde en çok çocukların kendilerine resim çizmelerine (n=3), kendilerini yeterince iyi ifade etmelerine (n=3) ve çocukların hayal dünyasına (n=3) şaşırdıklarını belirtmişlerdir. Bununla birlikte çocuklarla bağ kurma (n=2), yazılarının zor okunması (n=2) ve yazılarının güzel olması (n=1) öğretmen adaylarını şaşırtan durumlar arasında yer almaktadır. Öğretmen adaylarının mektuplaşma sürecindeki onları şaşırtan durumlara yönelik alıntılar şu şekildedir;

ÖA1: “Mektup arkadaşımın bana gönderdiği mektubun yanında çok güzel bir resim de vardı, kendi çizmişti. Resimde mutlu bir çocuk vardı ve top oynuyordu, tepede mutluluk sembolü bir güneş ve ağaçlar vardı. Çok beğenmişim...”

ÖA3: “Mektup arkadaşım çok güzel ifade etmişti kendini, yazısı anlaşılır ve açıktı...”

ÖA9: “Hiç görmediğim biriyle mektuplaşırken onunla bağ kurup yakın hissetmem onunla yakın arkadaş olabileceğimi hissetmeme çok şaşırmıştım...”

Tablo 8. Mektuplaşma sürecinde öğretmen adaylarının kendilerini değerlendirmesi

	f
Heyecan/keyifli/eğlenceli	9
Öğretici bir deneyim	8
Zorluk çekmek	7
Sosyal-duygusal bağ kurmak	4
Mektup gelmeyince üzüldüm	2
Sabırsızlanmak	1
Sorumluluk hissetmek	1
Önemsendiğimi hissettim	1

Tablo 8’de öğretmen adaylarının mektuplaşma sürecine öz değerlendirmeleri yer almaktadır. Öğretmen adaylarının çoğunluğu daha önce mektup arkadaşlığı deneyimi yaşamamış olmalarına rağmen bu sürecin heyecanlı/keyifli/eğlenceli ve öğretici olduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte dijital yerli olan öğretmen adaylarının duygularını ve düşüncelerini mektuba aktarırken zorluk yaşamaları kaçınılmaz olmuştur. Öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu mektuplaşma sürecinin heyecanlı/keyifli/eğlenceli (n=9) ve öğretici (n=8) geçtiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğretmen adayları bu süreçte zorluk çektiklerini de (n=7) belirtmişlerdir. Öğretmen adayları bu süreçte çocuklarla sosyal-duygusal bağ kurduklarını (n=4), mektupları beklerken sabırsızlandıklarını (n=1), sorumluluk (n=1) ve önemsendiklerini (n=1) belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının mektuplaşma sürecindeki değerlendirmelerine yönelik alıntılar şu şekildedir;

ÖA1: “Mektuplaşma sürecinde karşıdan gelecek mektubu merak ediyordum ve heyecanlıydım, güzel bir deneyim kazandım...”

ÖA3: “Mektup bana şu şekilde öğretici kendimi yetişkin olarak sorumluluk sahibi gördüm ve ona tecrübeden yola çıkarak bazı önerilerde bulundum ve cesaretlendirdim...”

ÖA6: “Ben mektuplaşma sürecinde çok eğlendim ve hatta keşke bir çocuk değil de iki çocukla mektuplaşıyordum diye düşündüm...”

ÖA14: “İlk yazmaya başladığımızda ne yazmam, nasıl yazmam gerektiği hakkında tereddütlerim vardı ama ilerledikçe daha kolay kendimi ifade etmeye başladım. Mektup arkadaşlığı yapmak onlara bir şey yazmak ve cevap beklemek çok keyifliydi...”

Tablo 9. Mektuplaşma sürecinde öğretmen adaylarının yaşadığı zorluklar

Zorluklar	f
Zorluk yaşamadım	7
Mektup yazma konusunda yetersizlik hissetmek	3
Mektup arkadaşının çocuk olması	2
Farklı bir kültürle iletişim kurmak	2

Tablo 9’da öğretmen adaylarının mektuplaşma sürecinde yaşadıkları zorluklara yönelik bulgular yer almaktadır. Öğretmen adaylarının iletişim kanalı olarak teknoloji ve internet kullandıkları düşünüldüğünde daha önce hiç kullanmadıkları mektup yazmada kendilerini yetersiz hissetmişlerdir. Bununla birlikte hiç tanımadıkları farklı bir kültürden çocuklarla mektup üzerinden haberleşmek öğretmen adaylarına zor gelmiştir. Öğretmen adaylarının çoğunluğu mektup arkadaşlığı sürecinde zorluk yaşamadıklarını (n=7) belirtmişlerdir. Bununla birlikte öğretmen adayları mektup yazma konusunda yetersizlik hissettiklerini (n=3), mektup arkadaşının çocuk olması (n=2) ve farklı bir kültürler iletişim kurmada zorluk (n=2) yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmen adaylarının mektuplaşma sürecinde yaşadıkları zorluklara yönelik alıntılar şu şekildedir;

ÖA1: “Zorlandığım durumlar oldu çünkü mektup arkadaşım 3. sınıfa giden, farklı bir kültüre sahip bir çocuktur. Kendimi onun yaşına indirgemek biraz beni zorladı...”

ÖA2: “Zorlandım kısımlara gelecek olursak ilk mektuplaşmam olduğu için mektubun içeriğini yazarken zorlandım ve günler öncesinde ne yazacağımı düşündüm...”

ÖA4: Aslında karşımdaki bir çocuk olunca ilk başta ne yazacağımı bilemedim. Çünkü karşımdaki çocuğun kalbine dokunmak istiyordum...”Öğrencilerin Yazdıkları Mektupların İçerikleri

Tablo 10. Öğrencilerin mektuplarında yer alan temalar

Temalar	f
Okul/ders	8
Yaşadıkları yer	7
Aile bireyleri	6

Diziler	2
Seçmek istedikleri meslek	
Futbolcu	1
Öğretmen (k)	1
Çiftçi	1
Pilot (k-e)	3
Kaymakam	1
Doktor (k)	2
Hobiler	
Kitap okumak	1
Futbol oynamak	1
Top oynamak	1
Basketbol oynamak	1
Müzik dinlemek	1
Halay çekmek	1

Tablo 10'da öğrencilerin mektuplarında bahsettikleri konulara yer verilmiştir. Öğrenciler öğretmen adaylarına mektuplarında yaşadıkları yer, okul/ders, aile bireyleri ve izledikleri dizilerden bahsetmişlerdir. Öğrencilerin öğretmen adaylarına yazdıkları ilk mektupları olması sebebi ile onlara yaşadıkları yer, okul ve aile gibi temalar çerçevesinde kendi yaşamları hakkında bilgi sunmuşlardır. Bununla birlikte seçmek istedikleri meslek ve hobilerinden de bahsederek kendi ilgilerinden de bahsetmişlerdir. Öğrenciler mektuplarında öğretmen adaylarına en çok seçmek istedikleri meslekler (n=9), okul/derslerden (n=8), yaşadıkları yer (n=7) ve hobilerinden (n=6) bahsetmişlerdir. Öğrencilerden elde edilen alıntılar mektup içeriklerinde sunulmuştur.

Aşağıda öğrencilerin yazdıkları mektuplara örnekler verilmiştir. Öğrencilerin yazıları genelde okunaklı olmadığı için en okunaklı olanlar seçilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerden Ferhat mektubunda hobilerinden, ilerde yapmak istediği meslekten ve en sevdiği derslerden bahsetmiştir.

Sevgili N... Ben 31Aya
Ben 9 yaşındayım. Benim
Bayram harçlığım 500 TL'dir. Benim
ensevdiğim Fen matematik dersleridir.
Babam İrağa oğlum çok sevdiğim şeyler geğir
yor. B... dan başka hiçbirde gitme
dim büyüdüğümde her yeri gezmek istiyorum.
Büyüğümde. Mesleğim Pilot olmak
istiyorum. Biz 4 kişiyiz. Hem biliyormu-
sun Bizim Rtane havuzumuz var.
Hem de benim dedem...
Başka nıdır. Hem de Zenginler seninle
tanıştığım memnun oldum baybay.
Sevgilerimle

Şekil 5. Şeyma'nın mektubu

Araştırmaya katılan Ekim mektubunda en sevdiği dersten, ailesinden ve ilerde yapmak istediği meslekten bahsetmiştir.

Öncelikle sana kendimden bahsetmek istiyorum.
Benim adım... 9 yaşındayım. Silke...
3. sınıfta okuyorum. En çok Türkçe
dersini seviyorum. Ve ben... ayında doğdum
için annem... koydu. Hazır annemden
bahsetmişken biraz annemden bahsedelim. Benim
annem çok yeterlidir. Çünkü resim yaptığında
ressam oluyor yemek yaptığında aşçı oluyor
ders yaptığında öğretmen oluyor ne yapı-
o oluyor. Biz 6 kardeşiz. Annem hepimize çok
güzel bakıyor. Büyüğümde doktor olmak istiyorum.
Çünkü insanların sağlıklı her şeyden çok önemlidir.
Doktor olmak için çok çalışıyorum. Kitap okuyorum.
Derste fazla konuşmuyorum. Öğretmenimi dinliyorum.
... biraz da bayramdan bahsedelim
mı? Bayramda çok şeker topladın mı?
harçlıklarını 500 TL senin kaç TL harçlığın
var? Bir daha mektup yazarsak bu soruları cevap-
la mutluluklar dilerim...
Sevgilerimle... ♥

Şekil 6. Ekim'in mektubu

Tartışma ve Sonuç

Çalışmaya katılan çocukların hemen hemen hepsi ileride sahip olmak istedikleri mesleklerden bahsetmişlerdir. İlk mektup öğretmen adaylarından ilkokul öğrencilerine yazılmıştır ve öğretmen adayları kendilerini tanıtırken öğretmen olacaklarından bahsetmişlerdir. Bu durum öğrencilerin seçecekleri mesleklerden bahsetmesine neden olmuş olabilir. Araştırmadan elde edilen bulgular kız çocuklarının ileride pilot, doktor ve öğretmen olmak istediklerini göstermektedir. Erkek öğrenciler de futbolcu, çiftçi, polis kaymakam ve pilotluk ve gibi meslekleri seçeceklerini belirtmişlerdir. Çocukların meslek seçimlerine yönelik yapılan araştırmalar cinsiyetlerine göre bazı mesleklere yönelmekte olduğunu göstermektedir. Temiz, Ünlü ve Yılmaz-Uysal'ın (2020) gerçekleştirdiği araştırmaya göre kız çocukları öğretmenlik, erkek çocukların ise polislik ve askerlik mesleklerini yapmak istediklerini belirtmişlerdir. Çocukların mesleklere yönelik toplumsal cinsiyet algılarını inceleyen araştırmada da benzer bulgular görülmektedir. Bu araştırmaya göre çocuklar hemşire, öğretmen, aşçı gibi meslekleri kadınların yapacağını, tamirci, iş makinesi kullanıcısı, futbolcu ve pilotluk gibi meslekleri de erkek cinsiyetine özgü meslekler olarak belirtmişlerdir. Buna karşılık bu araştırmada kız çocukları ileride pilot ve doktor olmak istediklerini belirtmişlerdir. Bu çocukların hayatlarında artık televizyon ve diğer teknolojik aletlerin olduğu düşünüldüğünde cinsiyete göre meslek seçimlerinin cinsiyet kalıp yargılardan etkilenmediği düşünülebilir. Okul öncesi dönem çocuklarının toplumsal cinsiyet algılarını inceleyen araştırmada çocukların izledikleri çizgi filmlerin cinsiyete dayalı meslek algıları üzerinde etkili olabileceği belirtilmiştir (Yağan & Güler-Yıldız, 2016). Bu araştırmada çocukların olmak istedikleri meslekleri yakın çevrelerinde bu meslekleri yapan kişilerin de etkilemiş olabileceği düşünülmektedir. Araştırmaya katılan kız öğrenci Bilgecan öğretmen olmak isteme sebebinin "Herkes okuma-yazma öğretiyor" şeklinde ifade ederek bu meslekle ilgili öğretmenini örnek aldığı düşünülmektedir. Bununla birlikte araştırmaya katılan erkek öğrenci Ahmet de çiftçi olmak ve traktör sürmek istediğini belirtmiştir. Öğrencinin çiftçi olmak istemesi etrafında bu meslekle uğraşan kişilerin olmasına bağlı olabileceği düşünülmektedir. Meslek sahibi olmak yaşadıkları bölge ve ülkedeki genel ekonomik koşullar göz önüne alınca özellikle kız çocukları için yaşam standartlarının çok fazla artacağı anlamına gelmektedir. Çocuklar da küçük yaşlarına rağmen bu durumun farkında görünmektedir ve yaşamın gerçekleri ile küçük yaşta tanıştıkları söylenebilir.

Öğrencilerin ve öğretmen adaylarının mektuplarının içeriklerine bakıldığında öğrencileri en fazla okul/ders, yaşadıkları yer ve ailelerinden bahsederken öğretmen adayları da hobiler, okul/egitim ve hoşlandıkları şeylerden bahsettikleri görülmektedir. Alan yazını incelendiğinde bu bulguları destekler nitelikte araştırmaların olduğu görülmektedir. Saliha Scheinhardt ile Aziz Nesin'in birbirlerine yazdıkları mektupları inceleyen araştırmada mektup içeriklerinde aile, hüznler, sıkıntılar, dostlar ve edebiyat gibi konuların yer aldığı görülmektedir. İkiliğin birbirlerine yazdıkları mektuplar özel olmasından dolayı bahsedilen konu alanı da çok geniş olmuştur (Akyıldız Ercan ve Köse, 2020). Öğretmen adayları ve öğrenciler mektuplarında birbirlerine bahsettikleri konular oldukça geniştir.

Öğretmen adaylarının mektup arkadaşlığı deneyimleri ve kendilerini bu süreçteki değerlendirmelerine bakıldığında adaylar bu süreçle ilgili olumlu görüşler bildirmişlerdir. Sürecin heyecanlı/keyifli/eğlenceli olduğunu belirterek öğretici de olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmen adayları öğrencilerden gelen mektuplardan mutlu olmuşlar ve sabırsızlıkla mektupları beklemişlerdir. Bu bulgular alan yazında var olan araştırma bulgularıyla tutarlılık göstermektedir. Yazarın mektup arkadaşlığı deneyimini ortaya koyan araştırmada yazar mektup arkadaşlığı “deneyiminin uçağa atlayıp o ülkeye gitmek kadar heyecanlı” olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte yazar mektup arkadaşlığı deneyimini uzak mesafeleri aşmak ve başka memleketlerden haberdar olmaya aracı olduğunu belirtmiştir (Demirkol, 2015). Bu süreçte zorluk yaşayan öğretmen adayları da bulunmaktadır. Öğretmen adayları mektup yazma konusunda yetersiz hissetmek, farklı kültürle iletişim kurmak, mektup arkadaşının çocuk olması ve duygularını yazma konusunda zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Türkiye yedi farklı Coğrafi bölgeden oluşmaktadır ve bu bölgeler arasında önemli kültürel, ekonomik ve sosyal farklılıklar görülmektedir. Öğretmen adayları çoğunlukla İç Anadolu bölgesinde yaşadıkları için Güneydoğuda yer alan bir köydeki bazı farklılıklar belirgin olmuştur. Örneğin, araştırmaya katılan Nazım ilkökul 3. Sınıf öğrencisi olmasına rağmen hem dayı hem de amca olduğundan fakat abi olamadığından bahsetmiştir. Doğu illerinde küçük yaşta yapılan evlilikleri ve çok fazla sayıda çocuk yapıldığını göz önüne aldığımızda bu durum Silopi’nin bir köyü için olağan karşılanırsa da Türkiye’nin pek çok bölgesi için çok beklenmedik bir durumdur.

Mektup arkadaşlığı, çocukların yaşadığı yerde bir salgın hastalık (skabies) çıkması nedeniyle uzun süre devam ettirilememiştir. Mektup kişiye özel olması, uzun süre saklanabilmesi ve dijitalleşen dünyada nostaljik bir unsur olması nedeniyle ilgi çekiciliğini korumaktadır. Çocukların kısa da olsa yazılı olarak kendilerini bir yabancıya ifade edebilmeleri duygusal gelişimleri açısından önemlidir. Günümüzde el yazısını giderek daha az kullanmaktayız bu nedenle el yazısını kullanımı artırmaya yönelik etkinlikler hem çocukların ve gençlerin yazılı anlatımını geliştirecek hem de sosyal duygusal becerilerini destekleyecektir.

Bireylerin hayatları boyunca amaca yönelik davranış geliştirebilmeleri için gönüllü olarak anlık hazzı ertelemeleri (delaying gratification) ve hedefe ulaşana kadar hedefe yönelik davranışta ısrar etmeleri gerekir. Hazzı ertelemeye özdenetimde büyük rol oynar ve okul öncesi dönemden itibaren çocuklar özdenetim konusunda belirgin bireysel farklılıklar gösterirler. Hazzı daha uzun süre erteleyen 4 yaşındaki çocukların, bilişsel ve sosyal açıdan daha yetkin ergenler haline geldiği, daha yüksek okul performansı gösterdiği ve hayal kırıklığı ve stresle daha iyi başa çıkabildikleri bulunmuştur. Bu nedenle erken çocukluk döneminden itibaren çocukların öz düzenlemeye olanak tanıyan belirli bilişsel ve duygusal süreçlerin içinde bulunması tavsiye edilmektedir (Mischel, Shoda & Rodriguez, 1989). Mashmallow Test dediğimiz psikolojinin ünlü çalışması bu duruma en güzel örnektir. Bu çalışmada çocuklara çok basit bir test uygulanıyor. Çocuklara isterlerse şimdi bir Mashmallow yiyebilecekleri ama eğer beklerlerse iki Mashmallow yiyebilecekleri söyleniyor. 15 dakikalık bekleme süresini

başarıyla tamamlayıp ikinci Mashmallow hakkı kazanan çocuklar yetişkinliklerinde takip edilince sağlıktan, finansal duruma okul başarısından kötü alışkanlıklardan uzak durmaya kadar ikinci Mashmallowu beklemeyen çocuklara oranla daha ileride bulunmuştur. Günümüz dünyasında her şey çok hızlı yaşıyor. 3 dakikalık videoların uzun geldiği, normal hızda videoların çok yavaş algılandığı için hızlandırılarak izlendiği bir dünyada yaşıyoruz. Peki bu hızlı ve hazza ulaşmanın kolay olduğu dünyada çocukların hazzı erteleme davranışları nasıl ertelenebilir. Bunun için önerilen başlıca yöntem çocukların hazza hemen ulaşmak yerine gösterdikleri çabanın sonunda ulaşmaları şeklindedir. İşte bu çalışmada da öğretmen adayları çocukları sınıf öğretmeninin telefonundan arayıp görüntülü bir şekilde çocuklarla konuşabilir, kendi çektikleri videoları yollayabilir ya da yazdıkları mesajı öğretmene yollar öğretmenler de çocuklara okurdu. Fakat bunların hiçbirisi mektup yazmanın ve kendisine gelen zarfı açıp içindekileri okumanın yerini alamazdı.

Kaynakça

- Aktaş, F. (2021). *Pandemi sürecinde ilköğretim öğrencilerinin dijital bağımlılığına ilişkin öğretmen görüşleri* (Yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Altun, S. A., & Çakan, M. (2008). Factors affecting student success on exams: the case of successful cities on lgs/öss exams. *Elementary Education Online*, 7(1).
- Akyıldız Ercan, C., & Köse, F. Ş. (2020). Mektuplaşmanın edebi gelişime etkisi. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(2), 17-30. <https://doi.org/10.46790/erzisosbil.737688>
- Arabacı, İ. B. ve Polat, M. (2013). Dijital yerliler, dijital göçmenler ve sınıf yönetimi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(47), 11-20.
- Autry Jr, A. J., & Berge, Z. (2011). Digital natives and digital immigrants: getting to know each other. *Industrial and commercial training*, 43(7), 460-466.
- Bayat, S. & Çelenk, S. (2015). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma becerileri başarı düzeylerinin belirlenmesi. *İlköğretim Online*, 14(1), 13-28.
- Başoğuz, F. (2010). *Bir yazınsal tür olarak mektup ve Türkçe derslerindeki işlevselliği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Berber Çelik, Ç. (2022). *Çocuklarda teknoloji bağımlılığı* (Edt. Ç. Berber Çelik, O. Çelik, Farklı Disiplinlerin Bakış Açısıyla Dijital Dünyada Çocuk içinde). Eğitim Yayınevi.
- Crowhurst, M. (1991). Two-way learning in correspondence between pen-friend pairs. *English Education*, 23(4), 212-224.
- Çerçi, A. (2019). Çocuk ve mektup. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 7(1), 15-24. Doi: 10.35233/oyea.544713.

- Demirkol, N. (2015). Dünkü çocukların uluslararası mektup arkadaşları ve son mektuplar. *Kebikeç İnsan Bilimleri İçin Kaynak Araştırmaları Dergisi*, 0(40), 313-321.
- Karabulut, A. & Gökler, R. (2023). Teknoloji bağımlısı çocuklarla iletişim. *YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 4(1), 54-61.
- Kakırman Yıldız, A. (2012). Dijital yerliler gerçekten yerli mi yoksa dijital melez mi? *The Journal of Academic Social Science Studies*, 5(7), 819-833.
- Levine, N., & Wainer, H. (1993). Write Away: the penfriend club for young people with special needs. *Child Language Teaching and Therapy*, 9(2), 153-156.
- Maybin, J. (2011). *Intimate strangers: dialogue and creativity in penfriend correspondence*. In: Swann, Joan; Pope, Rob and Carter, Ronald (eds). *Creativity in Language and Literature: the state of the art*. Basingstoke, Hants: Palgrave Macmillan, pp. 129-140.
- Mischel, W. (1961). Preference for delayed reinforcement and social responsibility. *The Journal of Abnormal and Social Psychology*, 62(1), 1
- Mischel, W., Shoda, Y., & Rodriguez, M. L. (1989). Delay of gratification in children. *Science*, 244(4907), 933-938.
- Moedt, K., & Holmes, R. M. (2020). The effects of purposeful play after shared storybook readings on kindergarten children's reading comprehension, creativity, and language skills and abilities. *Early Child Development and Care*, 190(6), 839-854.
- Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (1 Mayıs 2024). Erişim adresi <https://www.osym.gov.tr/TR,2057/ossde-illere-gore-sinav-sonuc-bilgileri.html>
- Prensky, M. (2001). Digital natives, digital immigrants. *On The Horizon*, 9(5), 1-6. <https://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>. Erişim Tarihi: 19.07.2023
- Tekin, O. (2020). Lise öğrencilerinin internet bağımlılık seviyelerinin genel akademik başarıları ve devamsızlık durumları ile ilişkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 18(1). 36-56.
- Temiz, Z., Çetin, Ş. Ü., & Yılmaz, S. (2020). Okul öncesi eğitim alan beş yaş çocuklarının meslek seçimleri ve cinsiyetlerine ilişkin düşüncelerinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Faculties Dergisi*, 17(1), 318-350.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yağan, S. ve Güler-Yıldız, T. (2016). Okul öncesi dönemdeki çocukların toplumsal cinsiyet algılarında ailenin rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 424-446.
- Yin, R. K. (2018). *Case study research and applications* (Vol. 6). Thousand Oaks, CA: Sage.

Extended Abstract

Introduction

A letter is a written means of communication used to express the feelings, thoughts, desires and wishes of people who are physically distant from one another. Correspondence is an effective way of learning the social and linguistic prerequisites of written communication. Letter writing is an important tool for both students' personal development and increasing their knowledge of writing (Crowhurst, 1991). In ancient times, people used letters to learn about what was happening around them in the absence of technology (Başoğuz, 2010). Letters, which were previously used only for communication, began to include feelings and thoughts with the increase in individualism (Akyıldız Ercan & Köse, 2020). Throughout history, humanity has discovered different ways of communication. In this journey of communication, letters were used for hundreds of years, but in our current era, they have been replaced by digital communication methods due to the rapid pace of technological and global developments. This change has been so rapid and sudden that today, generations who have experienced letter-writing coexist with those who have never experienced it (Genç, 2007). Offering this experience to children who have not had it will contribute to increasing their awareness and teaching them that letters can be used as an alternative means of communication. Of course, in today's fast-paced world, it is not possible to return to letter writing. However, when considered specifically in relation to children, it will allow them to experience the excitement and patience of waiting for a reply to a letter written in the past. The fact that a message written in this fast-paced age requires a quick response also highlights how difficult it is to wait for a letter. In addition to all this, letters enable children to develop their writing skills, express themselves in writing, and put their feelings and thoughts into words.

When geographical differences are taken into account, children with limited environmental opportunities will have gained a different experience through letter writing and, unlike today's technological speed, will have witnessed the excitement of waiting for the letter to reach the recipient and for a reply, as well as the delay in their feelings of pleasure. In this way, letter writing will add a special value to the act of communication. The speed of technology also brings with it the speed of consumption. This consumption also involves the rapid deletion of correspondence. In contrast, children who write letters will also acquire the function of storing and thus concretising the letters they use as a means of communication. After some time has passed, they will feel happiness and pleasure when they reread the letters they have left behind in history.

The following research questions guided this study.

- What are the letter-writing experiences of teacher candidates who have never written, sent, or received a letter in their lives?
- What is the content of the letters written by primary school children who have never written, sent, or received a letter in their lives?

Method

In this case study, the pen pal experiences of pre-school teacher candidates with children were examined. A total of 24 participants took part in the study, including 10 third-grade primary school students (five girls and five boys) and 14 university students (11 girls and three boys). Content analysis was used to evaluate the data obtained. The purpose of content analysis is to collect data that are related to each other under common themes and interpret and present them in a way that the reader can understand (Yıldırım & Şimşek, 2006). The analysed data were presented by frequency and quotation.

Results

Almost all of the children who participated in the study mentioned the professions they would like to have in the future. The first letter was written by teacher candidates to primary school students, and the teacher candidates mentioned that they would become teachers when introducing themselves. This may have prompted the students to talk about their chosen professions. The findings of the study show that girls want to become pilots, doctors and teachers in the future. Male students also mentioned that they would choose professions such as footballer, farmer, police officer, district governor, and pilot.

When looking at the content of the letters from the students and teacher candidates, it is seen that the students mostly talk about school/classes, where they live, and their families, while the teacher candidates talk about their hobbies, school/education, and things they like.

When looking at the teacher candidates' experiences with pen pal relationships and their evaluations of themselves during this process, the candidates reported positive views about the process. They stated that the process was exciting/enjoyable/fun and also educational. Teacher candidates were happy with the letters they received from students and waited impatiently for the letters. These findings are consistent with existing research findings in the field. In the study revealing the author's pen pal experience, the author stated that the pen pal experience was 'as exciting as getting on a plane and going to that country.' However, the author stated that the pen pal experience was a means of overcoming long distances and learning about other countries (Demirkol, 2015). There are also teacher candidates who experienced difficulties in this process. Prospective teachers have expressed difficulties in writing letters, communicating with different cultures, having a child as a pen pal, and expressing their feelings in writing.

Discussion

In this study, teacher candidates could call children on the classroom teacher's phone and talk to them face-to-face, send videos they had taken themselves, or send messages they had written to the teacher, who would then read them to the children. However, none of these could replace writing a letter and opening the envelope to read its contents.